

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022

Virrat

Sisällys

1. Katsaus vuoteen 2022	2
2. Tarkastuslautakunnan toiminta	3
3. Yleistä vuodesta 2022	5
4. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutuminen.....	7
4.1. Kaupunginhallitukselle asetetut vuositavoitteet.....	9
4.2. Perusturvalautakunnalle asetetut vuositavoitteet.....	9
4.3. Sivistyslautakunnalle asetetut vuositavoitteet	9
4.4. Teknisten palveluiden lautakunnalle asetetut vuositavoitteet	10
4.5. Merikanto-opistolle asetetut vuositavoitteet	10
5. Konserni ja tytäryhtiöt	12
6. Tarkastuslautakunnan arviointi tavoiteasetannasta ja toteumien raportoinnista tilinpäätöksessä	15
7. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle	16
8. Allekirjoitukset	17

1. Katsaus vuoteen 2022

Vuosi 2022 jatkui poikkeuksellisena. Siihen vaikuttivat muun muassa koronaepidemia, Ukrainan sodan alkaminen ja kaupungin valmistautuminen sote-uudistukseen. Ukrainan sodan vaikutukset ovat näkyneet jokaisen arjessa. Ukrainan sotatilalla on merkittäviä seurauksia myös koko Euroopan energia-alalle ja elinkeinoelämälle. Kaupungin työssä sota näkyi paitsi varautumisena, myös kohonneina hintoina sekä energiakriisin myötä tulleina energiansäästötoimenpiteinä.

Virtain kaupungin taloustilanne muodostui vuonna 2022 ylijäämäiseksi. Tilikauden tulos oli 2 825 490 euroa ja tilikauden ylijäämä 3 049 447 euroa. Tilikauden tulokseen vaikutti merkittävästi verotulojen toteutuminen noin 1,5 miljoonaa euroa talousarviota korkeammalla tasolla. Yleinen kustannustason nousu vaikutti hieman vuoden 2022 menoihin, mutta merkittävämmät vaikutukset näkyvät vasta vuonna 2023.

Työllisyys on kehittynyt myönteisesti vuoden 2022 aikana koko maassa johtuen talouden elpymisestä ollen ennätyslukemissa vuoden 2022 lopulla. Virroilla työttömyystilanne oli pysynyt vuoden 2021 tasolla. Virtain työttömyysaste joulukuussa 2022 oli 8,6 %.

Virtain kaupungilla on vuodesta 2020 ollut käytössä elinvoimapaketti, joka sisältää etuuksia niin uusille muuttajille kuin paikkakuntalaisillekin. Vuoden 2023 alusta elinvoimapakettiin lisättiin uutena elementtinä maksuton varhaiskasvatus, joka on saanut paljon positiivista palautetta.

Virtain kaupungin väkiluku 31.12.2022 oli ennakkotiedon mukaan 6396. Kuntien välinen nettomuutto kuluneen vuoden aikana on Virroilla negatiivinen. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Virtain kaupungin luku oli -11. Kokonaisnettomuutto kuluneen vuoden aikana oli kuitenkin jo kolmatta vuotta peräkkäin Virroilla positiivinen (+ 19). Lapsia syntyi 34.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämismäärä siirtyi

kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Ennaltaehkäisevä hyvinvointityö jäi Virtain kaupungille. Virtain kaupunki on ollut mukana erilaisissa hankkeissa uudistuksen tiimoilta. Tietojen keruu ja muu valmistelu on työllistänyt osastoja vuonna 2022. Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia valmisteluun osallistuneita.

Osallistavan budjetoinnin pilotointi järjestettiin vuonna 2022 ja tarkastuslautakunta pitää positiivisena, että sitä jatketaan myös vuonna 2023.

Virtain kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian joulukuussa 2021. Tämä arviointikertomus pohjautuu kuitenkin vielä aiempaan strategiaan, koska tavoitteet talousarvioon 2022 on tehty edellisen kuntastrategian pohjalta. Arviointikertomuksen tarkoituksena on toimia valtuustolle kehittämistyökaluna. Tarkastuslautakunnan kannanotot ja kysymykset löytyvät sekä tavoitteiden toteutumien käsittelystä että tarkastuslautakunnan yleisestä yhteenvedosta koskien yleistä tavoiteasetantaa.

Tarkastuslautakunta kiittää luottamushenkilöitä, kunnan johtoa ja henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita ja sihteeriä hyvästä yhteistyöstä.

Kuva 1. Tarkastuslautakunta

2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, onko kaupungin toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista.

Tämä arviointikertomus koskee vuotta 2022 ja sisältää tarvittavilta osin koko kaupunkikonsernin toiminnan ja tuloksellisuuden arvioinnin.

Vuonna 2021 tarkastuslautakunnan jäsenmäärää lisättiin yhdellä jäsenellä. Tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

Jäsen	Varajäsen
Markus Koro, pj.	Taina Niemenmaa
Tapani Heinonen, vpj.	Kari Savinen
Larissa Heinämäki	Kirsti Perähuhta
Sanna Keihänen	Hilkka Suhonen
Jussi Ahola 20.2.2023 alkaen	Marko Saarinen
Pirkko Mikkola	Karoliina Liski
Pentti Vaara	Jarkko Mäki

Tarkastuslautakunnan kokoonpanossa on ollut muutoksia vuosina 2022-2023. Markku Lehto toimi varsinaisena jäsenenä 7.12.2022 saakka. Hänen tilalleen valittiin Sanna Holopainen, joka toimi varsinaisena jäsenenä 19.2.2023 saakka. Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut 16.8.2021 lähtien puheenjohtaja Markus Koro ja sihteerinä va. hallintopäällikkö Heli Salmi.

Esteellisyydet

Tarkastuslautakunta on valmistellut arviointikertomusta neljässä kokouksessaan. Seuraavat henkilöt ovat olleet esteellisiä, eivätkä näin ollen ole osallistuneet arviointityöhön kohteissa, jossa ovat esteellisiä:

- Markus Koro sivistyslautakunnan jäsen
- Tapani Heinonen kaupunginhallituksen edustajan varajäsen vanhusneuvostossa sekä vammaisneuvostossa.

- Larissa Heinämäki Virtain Vuokratilat Oy:n hallituksen varajäsen, Kiinteistö Oy Virtain Opiskelija-asuntolat hallituksen varajäsen.
- Pentti Vaara Kiinteistö Oy Virtain Veteraanien hallituksen jäsen.
- Hilkka Suhonen (varajäsen), lupapalvelulautakunnan jäsen, Liikelaitos Marttisen johtokunnan jäsen.

Tilintarkastajan toiminta

Tarkastuslautakunta on myös kuullut tilintarkastusyhtiö Oy SK-Reviisorit AB:n Ilari Karhua tarkastustyön etenemisestä sekä siinä esiintyneistä havainnoista. Keväällä 2022 kilpailutettiin tilintarkastuspalvelut tilikaudelle 2022. Kaupunginvaltuusto valitsi uudeksi tilintarkastusyhteisöksi Oy SK-Reviisorit Ab:n. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii tilikauden 2022 ajan Ilari Karhu.

Sidonnaisuusilmoitukset

Kuntalain (410/2015) 84 §:ssä säädetään sidonnaisuuksien ilmoittamisesta. Säännöksen mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta. Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava

rekisteristä ja tietoverkosta. Tarkastuslautakunta seuraa ja julkaisee sidonnaisuusilmoituksia vuoden mittaan ja tekee koonnin muuttuneista ilmoituksista kaksi kertaa vuodessa. Sidonnaisuusilmoitukset annetaan tiedoksi kaupunginvaltuustolle kerran vuodessa. Sidonnaisuusilmoitukset on annettu tiedoksi kaupunginvaltuustolle 4.10.2022.

Arviointityö kaudella 2022

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2022 10 kertaa. Kuultavina ovat olleet talousjohtaja, henkilöstöpäällikkö, yhtenäiskoulun rehtori, kaavoitus- ja kehittämispäällikkö, kulttuurisihteeri, liikuntas sihteeri, sosiaali- ja terveysjohtaja ja tekninen johtaja. Tarkastuslautakunta on kuullut myös Oy SK-Reviisorit AB:n tilintarkastajaa Ilari Karhua tilikauden 2022 tarkastuksen osalta.

Arvioinnin lähdemateriaalina on käytetty:

- Talousarvio 2022 sekä aiempien vuosien talousarviot
- Tilinpäätös 2022 sekä aiempien vuosien tilinpäätökset
- Virtain kaupungin strategia vuosille 2018-2021 sekä strategia vuosille 2022-2025
- Kuultavina olleet viranhaltijat ja luottamushenkilöt
- Toimielinten pöytäkirjat ja päätökset
- Konserniohje ja omistajapoliittiset periaatteet

Vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely

Kaupunginhallitus on antanut vastauksen vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Yleisesti tarkastuslautakunnan huomiot ovat pääosin liittyneet talousarviotavoitteiden ja niihin liittyvien mittareiden asettamiseen sekä tavoitteiden toteutumisen raportointiin. Havainnot ovat osittain saman tyyppisiä kuin aiemmin. Vuosien 2022 ja 2023 talousarvioiden laadintaohjeessa ja vuoden 2022 talousarviossa on pyritty kiinnittämään erityistä huomioita tavoitteiden asettamiseen ja niiden seurantaan. Vuoden 2022

talousarvion tavoiteasetannassa onkin mittareita osittain kehitetty aiempaan verrattuna, mutta parannettavaa on edelleen vuoden 2023 talousarvioon etenkin tavoitteiden mitattavuudessa. Uusi strategia on laadittu aikaisemman pohjalta ja sitä on hieman tiivistetty aikaisemmasta korostaen tärkeimpiä painopisteitä ja tavoitteita. Tällä on pyritty myös osaltaan selkeyttämään tavoitteiden asettamista strategialähtöisesti.

Lauta- ja johtokunnat ovat käsitelleet tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen havaintoja seuraavasti:

- Perusturvalautakunta 13.9.2022
- Teknisten palveluiden lautakunta 20.9.2022
- Merikanto-opiston johtokunta 21.9.2022
- Sivistyslautakunta 21.9.2022

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että talousarvioiden 2022 ja 2023 laadintaohjeessa ja vuoden 2022 talousarviossa on pyritty kiinnittämään erityistä huomioita tavoitteiden asettamiseen ja niiden seurantaan.

Tarkastuslautakunta pyysi viime vuoden arviointikertomuksessaan selvitystä siitä, minkälainen prosessi lautakunnilla ja viranhaltijoilla on talousarviotavoitteiden, mittareiden ja toimenpiteiden asettannassa. Toimielimet eivät vastanneet kysymykseen. Näin ollen tarkastuslautakunta pyytää selvitystä uudelleen.

Kuva 2. Ranta-Keituri

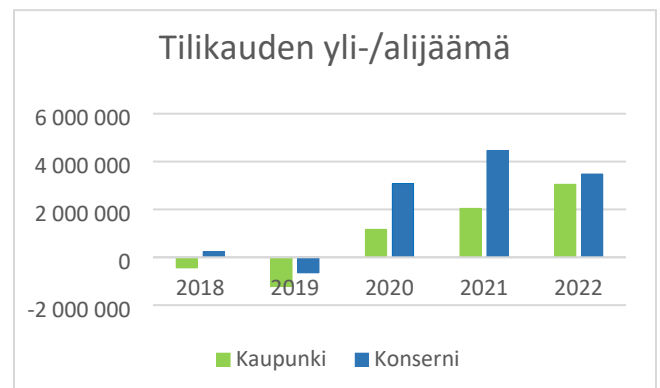
3. Yleistä vuodesta 2022

Vuoden 2022 tilinpäätös on ylijäämäinen 3 078 972,17 euroa (vuonna 2021 ylijäämä n. 2,04 milj. euroa). Vuonna 2022 ei toteutunut merkittäviä käyttötalouteen kohdistuvia kertaluonteisia eriä. Purkukustannuksia ei toteutunut aikaisempien vuosien tavoin. Yleinen kustannustason nousu vaikutti hieman vuoden 2022 menoihin, mutta merkittävämmät vaikutukset näkyvät vasta vuonna 2023. Vuoden 2022 tilikauden ylijäämään sisältyvä merkittävin kertaluonteinen erä oli Kiinteistö Oy Killinpolun osakepääoman ja lainasaamiset alaskirjaukset 112 858 euroa, jotka sisältyvät muihin rahoituskuluihin ja arvonalentumisiin.

Rahoituskulut sisältävät kertaluonteisen oikaisun liittyen Virtain Yrityspalvelu Oy:lle annetun pääomalainan alaskirjaukseen, joka tuloutui, kun pääomalaina konvertoitiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Rahastointiin liittyen tehtiin vastaava alaskirjaus osakkeiden tasearvoon, joka näkyy arvonalentumisena. Järjestelyllä ei siten ollut tulosvaikutusta. Järjestelyn jälkeen Virtain Yrityspalvelu Oy:n osakkeiden tasearvo on sama kuin aiemmin eli 16 818,79 euroa. Rahoitustuotot toteutuivat olennaisesti edellisvuotta korkeampina Keiturin Sote Oy:n maksaman osingon myötä. Tilikauden toiminnallinen tulos ennen tilinpäätössiirtoja ilman edellä mainittuja kertaluonteisia eriä on noin 2,6 miljoonaa euroa.

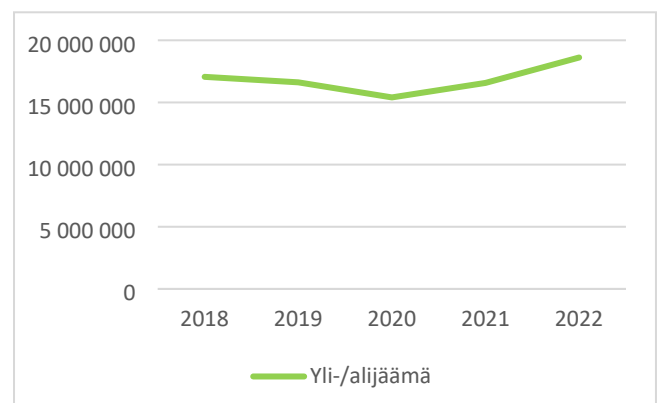
Vuoden 2022 ylijäämään vaikuttaa erityisesti verotulojen hyvä toteuma talousarvion verrattuna. Verotulot ylittivät talousarvion lopulta 1,5 miljoonalla eurolla. Myös toimintakatteen toteutuminen ennakoitua myönteisemmin edesauttoi positiivisen tuloksen syntymistä. Positiivinen vaikutus toimintakatteeseen oli erityisesti avustustuloilla, jotka toteutuivat 1,7 milj. euroa talousarviota korkeampina. Merkittävin avustustuloihin sisältyvä erä oli valtion maksamat korona-avustukset sosiaali- ja terveystoimen menoihin, yhteensä 1,1 milj. euroa, mutta myös Liikelaitos Marttisen opetus- ja kulttuuriministeriöltä saamat avustukset ylittivät talousarvion ja kasvoivat hieman edellisvuoteen verrattuna.

Ulkoiset toimintamenot kasvoivat koko kaupungin osalta noin 3,5 miljoonaa euroa (4,3 %) ja Virtain palvelutuotannon osalta n. 2,9 miljoonaa euroa (5,0 %). Suhteellinen kasvu oli Virtain osalta täsmälleen sama kuin edellisvuonna. Ulkoiset menot kasvoivat tarkastuslautakuntaa ja teknisten palveluiden lautakuntaa lukuun ottamatta joka toimielimellä. Kasvua oli erityisesti henkilöstökuluissa, asiakaspalvelujen ostoissa sekä muiden palvelujen ostoissa.

Kuvio 1. Kuvio 1. Tilikauden yli-/alijäämä kaupungissa (sis. Marttisen ja vesihuollon) sekä kaupunkikonsernissa vuosina 2018–2022.

Seuraavassa kuviossa on havainnollistettu aiempina vuosina kertynyttä tilikauden yli-/alijäämää.

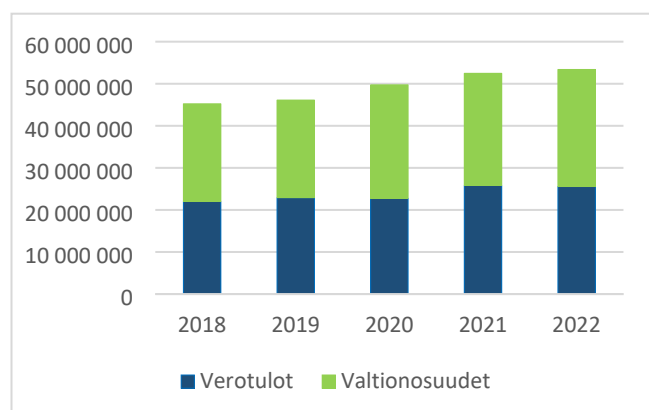

Kuvio 2. Aiempien tilikausien yli-/alijäämä viiden vuoden ajalta.

Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat olennaisesti (n. 1,8 M€) talousarviota korkeampina. Erityisesti yhteisöverotulot kehittyivät myönteisesti. Yhteisöverotuloihin vaikutti talouden elpyminen koronaepidemian jälkeen sekä vuodelta 2021 korkeammalla

yhteisöveron jako-osuudella maksetut tilitykset. Kunnallisverotulojen osalta verotettava tulo kasvoi noin 3,8 %, palkkatulojen kasvaessa 6,2 %. Verotulot kuitenkin alenivat euromääräisesti 243 828 euroa (0,9 %). Kunnallisveroa tilitettiin 313 294 euroa (1,6 %) vähemmän kuin edellisvuonna. Yhteisöveron tuotto kasvoi vuonna 2022 16 595 euroa (0,4 %) vuoteen 2021 verrattuna. Kiinteistöveron tuotto toteutui 52 870 euroa edellisvuotta korkeammalla tasolla.

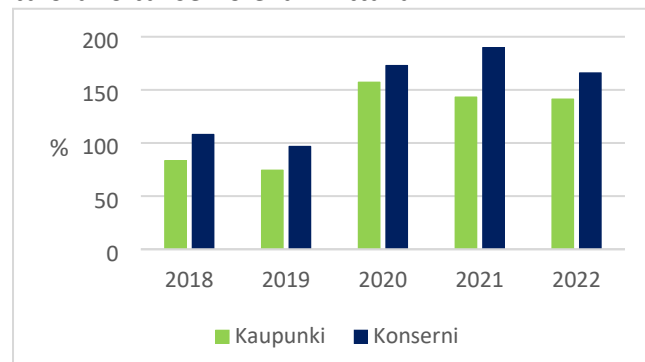
Valtionosuudet toteutuivat 241 919 euroa talousarviota korkeammalla tasolla. Edelliseen vuoteen nähden valtionosuudet kasvoivat 1 158 727 euroa. Valtionosuuden kasvun taustalla on kuntien tehtävien lisäykseen liittyvät korotukset, indeksitarkistus sekä kertaluonteinen kehysriihessä päätetty valtionosuuden korotus.

Kuvio 3. Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys.

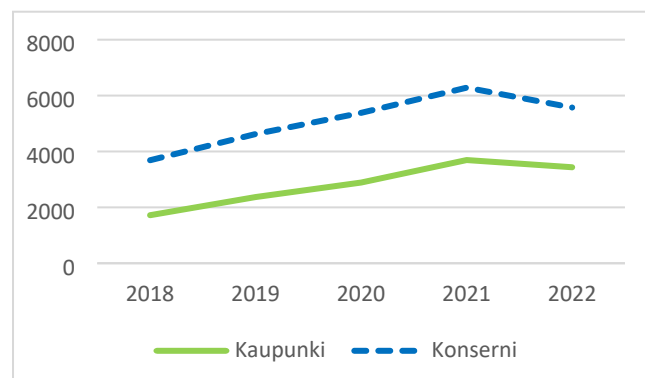
Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka kulujen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Tulorahoitusta ovat pääasiassa toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet. Kaupungin vuosikate kasvoi merkittävästi edelliseen vuoteen nähden kertaluonteisen lainasaamisen alaskirjauksen palautuksen johdosta, tunnusluku kuitenkin hieman heikkeni, koska palautusta vastaava määrä sisältyy poistoihin ja arvonalentumisiin. Vuosikate riitti hyvin kattamaan tilikauden poistot ja arvonalentumiset. Kaupunkikonsernin osalta vuosikate heikkeni hieman edelliseen vuoteen verrattuna, mutta riitti edelleen selkeästi kattamaan poistot.

Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Seuraavasta kuviosta 4. nähdään, miten vuosikate on kattanut poistot (%) viimeisen viiden vuoden aikana. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan/konsernin tulorahoituksen olevan riittävä.

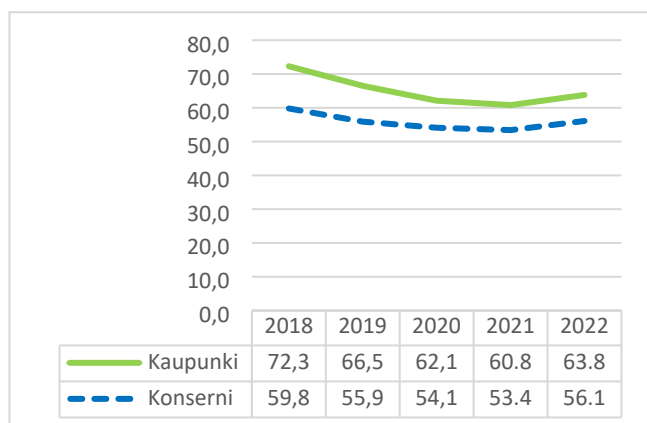
Kuvio 4. Vuosikate %:a poistoista vuosina 2018–2022.

Lainan ja vuokravastuiden määrä asukasta kohden on vähentynyt sekä kaupungissa että konsernissa. Kaupungin osalta velkamäärä on vähentynyt 258 €/asukas ja koko konsernin tasolla 711 €/asukas.

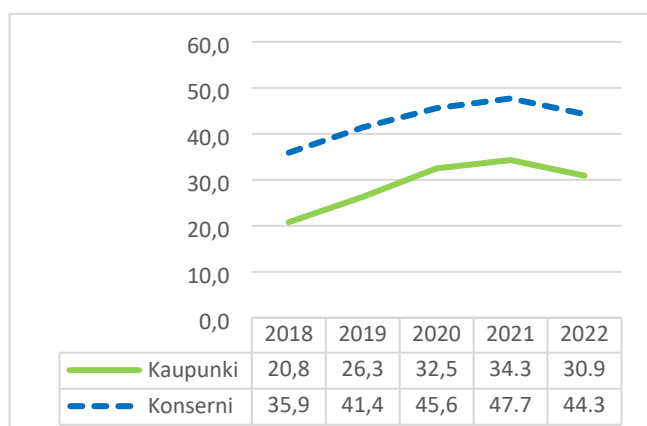
Kuvio 5. Lainat ja vuokravastuut kaupungissa ja konsernissa vuosina 2018-2022 (€/asukas).

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta. Omavaraisuus on hyvä, jos tunnusluku on 70 %. 50 % tai alle merkitsee suurta velkarasitetta. Omavaraisuus on parantunut, koska lainamäärä on alentunut. Tarkastuslautakunta pitää kehitystä oikeansuuntaisena.

Kuvio 6. Omavaraisuusasteen kehitys vuosien 2018–2022 aikana.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo sen, paljonko kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi luku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on vähentynyt sekä kaupungin osalta että koko konsernin tasolla.

Kuvio 7. Suhteellinen velkaantuneisuus (%), vuosina 2018–2022.

4. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutuminen

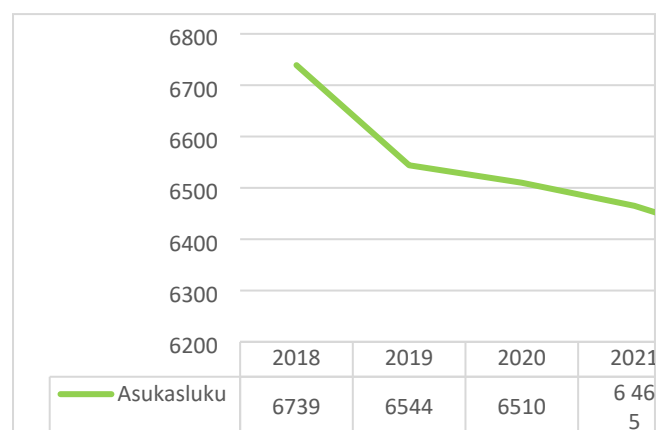
Virtain kaupungin strategia on päivitetty joulukuussa 2021 ja uusi kuntakonsernistrategia ”Onnistu Virroilla” kattaa vuodet 2022-2025. Strategian laadinnassa hyödynnettiin aikaisempaa kuntastrategiaa, joka tehtiin vuonna 2018 laajasti kuntalaisia, henkilöstöä ja päättäjiä osallistaen. Uutta strategiaa on hieman tiivistetty korostaen tärkeimpiä painopisteitä ja tavoitteita.

Kuntastrategian jalkauttamiseen tullaan kiinnittämään erityistä huomiota. Jokaisen lautakunnan ja osaston tulee muodostaa oma toimintakorttinsa, miten osasto lähtee jalkauttamaan strategian tavoitteita.

Vuoden 2022 talousarvio hyväksyttiin ennen kuntakonsernistrategian hyväksymistä, jolloin vuoden 2022 talousarviotavoitteet on kuitenkin tehty vielä edellisen kuntastrategian pohjalta.

Virtain kaupungin strategiassa on asetettu tavoitteeksi mm. väkiluvun laskun pysähtyminen. Tähän ei olla vielä strategian toteuttamisvuosina päästy. Vuonna 2022 Virtain kaupungin väkiluku oli vuoden lopussa ennakkotiedon mukaan 6 396. Näin ollen vuonna 2022 väkiluku on laskenut 69 asukkaalla (vuonna 2021 45 asukkaalla, vuonna 2020 28 asukkaalla, vuonna 2019 194 asukkaalla ja vuonna 2018 103 asukkaalla). Vuosina 2020 ja 2021 väkiluvun lasku on hidastunut pariin edelliseen vuoteen verrattuna mutta vuonna 2022 asukasluvun vähentyminen on kiihtynyt.

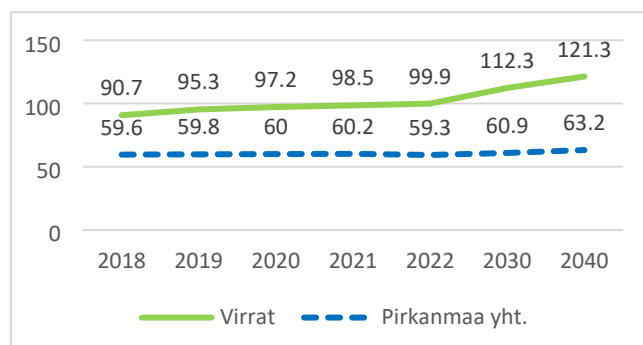
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kuntien välinen nettomuutto kuluneen vuoden aikana on Virroilla negatiivinen. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Virtain kaupungin luku oli - 11. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Virtain kaupungin luku oli vuonna 2021 +26 ja vuonna 2020, + 32. Nettomaahanmuutto oli puolestaan vuonna 2022 positiivinen 30 asukkaan verran. Kokonaisnettomuutto kuluneen vuoden aikana oli kolmatta vuotta peräkkäin Virroilla positiivinen (+ 19). Väestöennuste on yhä aleneva vuodelle 2023 sekä tuleville vuosille.

Kuvio 8. Asukasluvun kehitys viimeisten viiden vuoden ajalta.

Tilastokeskuksen syyskuussa 2021 julkaiseman ennusteen mukaan Virtain kaupungin väestöennuste vuoteen 2040 asti on aleneva ja ikääntyvä. Huoltosuhteen kasvaminen on väistämätöntä. Edellinen väestöennuste oli syyskuulta 2019. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Virroilla olisi vuonna 2030 asukkaita 5 685. Samaan aikaan ikääntyvän väestön määrä kasvaa ennusteen mukaan voimakkaasti vuoteen 2040 saakka. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan yli 75-vuotiaiden osuus vuonna 2030 tulee Virroilla olemaan n. 26 % väestöstä ja vuonna 2040 n. 29 %. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että vuonna 2022 yli 75-vuotiaiden osuus väestöstä oli n. 19 % ja vuonna 2010 noin 13%. Ennusteesta on myös huomattavissa, että nuorten (0-15-vuotiaat) ja työikäisten määrä on vähenevä. Kehitys tulee näkymään kaupungin taloudessa verotulojen toteumassa. Toisaalta lasten ja nuorten vähenevä määrä aiheuttaa tehostamistarvetta varhaiskasvatuksessa ja opetustoimissa. Tulevaisuudessa ikärakenteen muutoksesta johtuva palvelutarpeen kasvu tulee nostamaan koti- ja vanhustyön kustannuksia merkittävästi. Merkittävä osa näistä kustannuksista siirtyi hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta alkaen, mutta myös kunnille jää merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

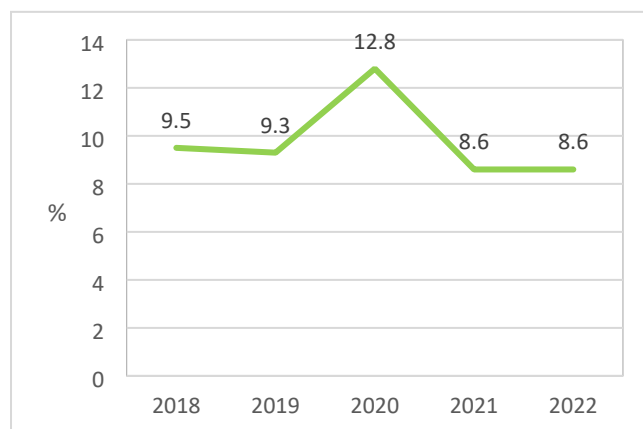
Väestöllinen huoltosuhde kertoo kuinka monta ei-työikäistä eli ”huollettavaa” on yhtä työikäistä kohden. Korkea huoltosuhteen arvo tarkoittaa, että lasten ja nuorten ja/tai vanhusten osuus väestöstä on alueella suuri. Ennusteen mukaan väestöllinen huoltosuhde tulee kasvamaan kaikissa Ylä-Pirkanmaan kunnissa kiihtyvällä vauhdilla. Vuonna 2022 Virroilla huoltosuhde oli 99,9 (2021 98,5). Vuonna 2022 Virroille syntyi 34 lasta (2021 42).

Kuvio 9. Huoltosuhteen kehitys Virroilla ja Pirkanmaalla.

Strategiassa työttömyysasteen tavoitteeksi on asetettu 8 %. Joulukuun 2022 lopussa työttömyysaste oli 8,6 % (v.2021, 8,6 %). Vuoden 2022 aikana Virtain työttömyysaste oli korkeimmillaan tammikuussa (9,4 %) ja alhaisimmillaan toukokuussa (7,1 %). Strategian tavoitteeseen ei ole päästy.

Työllisyys on kehittynyt myönteisesti vuoden 2022 aikana koko maassa talouden elpymisestä johtuen ollen ennätyslukemissa vuoden 2022 lopulla. Työllisyystilanteen on arvioitu heikkenevän vuoden 2023 aikana talouden epävarmuudesta johtuen.

Kuvio 10. Työttömyysasteen kehitys vuosina 2018-2022, prosenttiyksikköinä.

Valtuusto asetti vuoden 2022 talousarviossa tavoitteita mm. kaupunginhallitukselle, perusturvalautakunnalle, sivistyslautakunnalle, teknisten palveluiden lautakunnalle ja Merikantopistolle. Tavoitteita ja niiden toteumia tullaan käsittelemään seuraavaksi erillisissä kappaleissaan.

Arviot tavoitteiden toteumista esitetään taulukoissa liikennevalovärein sekä kuvioin. Tilinpäätöksestä näkee, mitä tavoitteen toteutumisesta on raportoitu. Tarkastuslautakunnan tekemä arviointi perustuu kyseiseen tilinpäätösinformaatioon.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa tavoitteiden toteutumisesta käytetään seuraavia värejä ja kuvioita:

Tavoite toteutui	
Tavoite toteutui osittain: vähintään puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin	
Tavoite ei toteutunut: tavoite ei toteutunut tai vain alle puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin	
Tavoitetta ei arvioitu: Esim. tavoite tai toteumasta raportointi on epäselvä tai mittaustulokset valmistuvat myöhemmin	

4.1. Kaupunginhallitukselle asetetut vuositavoitteet

Kaupunginhallitukselle on talousarviossa asetettu 9 tavoitetta. Tavoitteiden toteumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Kaupunginhallitus	
Työhyvinvoinnin ja sisäisen viestinnän kehittäminen	
Valmistautuminen soteuudistukseen	
Palvelujen kustannusten raportoinnin kehittäminen (automaattinen talousraportointi)	
Kaupungin elinvoimaisuuden kehittäminen	
Yhteistyön kehittäminen ja ylläpitäminen Tredun, TAMK:n ja yritysten kanssa	
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	
Kuntalaisten kuuleminen ja osallistaminen	
Kuntamarkkinoinnin kehittäminen	
Marttisensaaren kehittäminen	

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan kaupunginhallituksen tavoitteista neljä on toteutunut, kaksi tavoitetta toteutui osittain ja kolme tavoitetta ei toteutunut.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen- tavoitteen toteumaa oli kuvailtu hieman epäselvästi ja pelkästään tämän kirjoituksen mukaan ei tarkastuslautakunnan toteuman arviointi olisi näin positiivinen. Muiden selvitysten perusteella tarkastuslautakunta kuitenkin arvioi, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen organisointi on toteutunut, sillä valtuusto on käsitellyt kokouksessaan 14.11.2022 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen organisointi / hallintosäännön päivittäminen.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä osallistavan budjetoinnin pilotointia ja pitää hyvänä asiana, että sitä on jatkettu myös vuonna 2023.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Marttisensaaren kehittämissuunnitelmaan kiinnitettäisiin jatkossa huomiota ja vietäisiin suunnitelma loppuun ja että Perinnekyllän siirto Marttisen liikelaitokselta kaupungin alaisuuteen hoidettaisiin loppuun.

4.2. Perusturvalautakunnalle asetetut vuositavoitteet

Perusturvalautakunnalle on valtuusto asettanut viisi tavoitetta.

Perusturvalautakunta	
Sitoutunut, osaava ja kehittämismyönteinen henkilöstö	
Työhyvinvoinnin edistäminen	
Kustannustehokkuus	
Oikea-aikaiset, oikein mitoitettut ja kohdennetut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut	
Asiakaspalveluiden turvaaminen osana hyvinvointialuetta	

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan perusturvalautakunnalle asetetuista tavoitteista kaksi tavoitetta on toteutunut osittain ja kolme tavoitetta ei pystytty arvioimaan.

4.3. Sivistyslautakunnalle asetetut vuositavoitteet

Valtuusto asetti sivistyslautakunnalle viisi tavoitetta. Tavoitteiden toteumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Sivistyslautakunta	
Terveellisten ja turvallisten olosuhteiden turvaaminen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa	
Yhteistyö yhdistysten, seurojen ja eri toimijoiden kanssa sekä yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen naapurikuntien ja muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa	

Asiakaslähtöinen palvelu, jossa huolehditaan monipuolisista palvelumuodoista lainsäädännön mukaisesti (mm. monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut, toisen asteen tarpeen mukainen koulutus)	◆
Vapaa-aikatoimen palvelujen kehittäminen	■
Opetustoimen uudistusten aktiivinen toteuttaminen	●

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan sivistyslautakunnalle asetetuista tavoitteista kaksi toteutui, yksi tavoite toteutui osittain, yksi tavoite jäi toteutumatta ja yhtä ei voitu arvioida. Sivistyslautakunnalla on ollut hyvin pitkälti samat tavoitteet ja mittarit/toimenpiteet jo vuodesta 2019. Tavoitteiden asetannassa on tavoitteena kehittää toimintaa.

Tavoitetta asiakaslähtöinen palvelu, jossa huolehditaan monipuolisista palvelumuodoista lainsäädännön mukaisesti (mm. monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut, toisen asteen tarpeen mukainen koulutus) ei tarkastuslautakunta pystynyt arvioimaan. Tavoite, mittari/toimenpide ja toteuman raportointi eivät olleet johdonmukaisia, jolloin ei pystytty arvioimaan, että mihin mittariin toteumassa oli vastattu.

Tulevaisuudessa hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa kunnan vastuulle jäävä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen korostaa vapaa-aikatoimen roolia. Rooliin nähden tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää myös panostaa näiden toimintojen kehittämiseen ja tavoitteiden asetantaan. Sivistystoimen osalta se tarkoittaa kirjastoa ja kansalaisopistoa, sillä hyvinvointialueuudistuksen jälkeen tehtyjen organisaatiomuutosten myötä liikunta- ja kulttuuritoimi siirtyivät sivistystoimelta hyvinvoinnin toimialalle. Tarkastuslautakunta edellyttää, että hyvinvoinnin toimiala tulee kiinnittämään huomiota liikunnan ja kulttuurin tavoitteiden asetantaan tulevassa talousarviossaan. Tarkastuslautakunta pitää myös tärkeänä osastojen yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

4.4. Teknisten palveluiden lautakunnalle asetetut vuositavoitteet

Teknisten palveluiden lautakunnalle on talousarviossa asetettu kuusi tavoitetta. Tavoitteiden toteumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Teknisten palveluiden lautakunta	
Hyvinvoiva, osaava ja sitoutunut henkilöstö	●
Kustannustehokkuuden ja kustannustietouden lisääminen/parantaminen	●
Kehitämme kaupunkikuvaa suunnitelmallisesti	●
Yhteistyön kehittäminen lähikuntien ja muiden sidosryhmien kanssa	■
Palveluprosessien kehittäminen	■
Monipuoliset kehittyvät palvelut	■

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan teknisten palveluiden lautakunnalle asetetuista tavoitteista kolme toteutui ja kolme tavoitetta toteutui osittain.

Palveluprosessin kehittäminen -tavoitteessa mittariksi/toimenpiteeksi on määritelty, että varmistetaan riittävät resurssit osastoittain. Toteumana on, että täyttöluvat on haettu ja saatu kuluvana toimintavuonna. Mittarit/toimenpiteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunta kuitenkin kysyy, että onko riittävien henkilöstöressurssien varmistaminen palveluprosessien kehittämistä?

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että Kunta 10 -tutkimuksen tulokset ovat parantuneet. Teknisten palveluiden lautakunnan tavoitteiden toteumat ovat myös parantuneet viime vuosista.

4.5. Merikanto-opistolle asetetut vuositavoitteet

Merikanto-opistolle on talousarviossa asetettu kahdeksan tavoitetta. Tavoitteiden toteumia on joiltakin osin kommentoitu seuraavan taulukon perässä.

Merikanto-opisto	
Pätevät, motivoituneet ja nykypedagogiikkaan sitoutuneet opettajat	●
Talouden perustan, kuntaosuuksien ja valtionosuustuntien turvaaminen	●
Pidetään yksikkökustannukset alle maan keskiarvon	●
Tarjotaan lapsille ja nuorille onnistumisen ja itsensä ylittämisen kokemuksia	●
Tiivistetään yhteistyötä muiden taiteen perusopetusta antavien tahojen kanssa	●
Pyritään takaamaan kaikille hyväksytyille oppilaspaiikka	■
Tuetaan yhteistyötä oppilaitoksen ja kodin välillä	●
Mupe-opetuksen kehittäminen kehitysrahan tukemana	●

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan Merikanto-opistolle asetetuista tavoitteista seitsemän toteutui ja yksi tavoite toteutui osittain.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että tavoitteet ovat olleet samat kuin vuonna 2021 mutta talousarvioon 2023 tavoitteiden mittarit ovat uudistuneet, jota tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana.

Kuva 3. Härkösselkä.

5. Konserni ja tytäryhtiöt

Valtuusto linjaa kuntastrategiassa kunnan omistajapolitiikan. Konserniyhtiöillä on aina jokin kunnan toimintaan liittyvä strateginen tavoite, ja ne toteuttavat kunnan kokonaisuuden perustuen tuloksellisesti omistajan tavoitteita. Kokonaisedun määrittelyä selkeyttää se, että valtuusto kuntastrategiaa ja siihen liittyvää omistajapolitiikkaa koskevassa päätöksenteossään selkeästi määrittää ne pitkän aikavälin tavoitteet, joita kunnalla on omistuksiinsa liittyen.

Kuntalain mukaan valtuusto päättää kuntastrategiasta, konserniohjeesta ja omistajaohjauksen periaatteista. Kuntastrategia on valtuuston lakisääteinen ohjausväline, joka sisältää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon myös omistajapolitiikka.

Kuntalaki asettaa vaatimuksia omistajaohjaukselle. Omistajaohjauksella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan omistaman yhteisön toiminnassa ja hallinnossa otetaan huomioon kunnan toiminnalle asetetut tavoitteet. Kunta ei voi puuttua yhteisön oman toimielimen yksittäiseen päätökseen tai tehdä päätöstä suoraan yhteisön puolesta. Kunta voi kuitenkin tavoitella vahvaa ja aktiivista omistajuutta, jonka seurauksena omistajaohjauksen kohteena oleva yhteisö toimii kunnan strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen tulee vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Virtain kaupungin hallintosäännön mukaisesti konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja

kaupunginjohtaja. Kaupunginhallitus johtaa kaupunkikonsernia ja vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvonnasta. Kuntalain mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Konserniohjeessa määritellään Virtain kaupungin ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kaupungin omistajapoliittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen sekä yhtenäistää toimintakulttuuri ja käytännöt koko konsernin tasolla. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kaupungin yhteisöistä saadun tiedonlaadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen sekä yhteisiin tavoitteisiin sitouttamiseen. Konserniohjeen tarkoituksena on varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet ja riittävän yhdenmukaiset arvot ja liiketoimintaperiaatteet.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Virtain kaupungin päivitetyn konserniohjeen 16.11.2020. Myös Virtain kaupungin omistajapoliittiset periaatteet on hyväksytty samaisessa valtuuston kokouksessa. Omistajapoliittiset periaatteet tulee päivitettäväksi valtuustokausittain.

Kaupunki omistaa 100 % omistussuhteella:

- Kiinteistö Oy Virtain Vuokratalot
- Kiinteistö Oy Virtain Veteraanit
- Kiinteistö Oy Virtain Opiskelija-asuntolan
- Virtain Yrityspalvelut Oy:n
- Keiturin Sote Oy:n
- Virtain Energia Oy:n
- Virtain Elinvoimapalvelut Oy

Lisäksi kaupungilla on 75 % omistusosuus Kiinteistö Oy Killinpolusta ja 62,8 % omistusosuus Virtain Jäähalli Oy:stä.

Talousarviossa on asetettu vuositavoitteet seuraaville tytäryhtiöille: Virtain Yrityspalvelu Oy:lle, Kiinteistö Oy Virtain Vuokrataloille, Virtain

Jäähalli Oy:lle ja Keiturin Sote Oy:lle, Virtain Energia Oy:lle, Kiinteistö Oy Virtain Veteraanit.

Talousarviossa 2022 on asetettu seuraavat taloudelliset tunnuslukutavoitteet kuntakonsernille keskeisten tunnuslukujen osalta. Tavoite on toteutunut kaikkien osalta. Konsernituloslaskelmaan liittyvät tunnusluvut ovat hieman heikentyneet konsernin tuloksen heikentymisen johdosta. Taseen tunnusluvut ovat puolestaan parantuneet edellisiä vuosia alhaisemman velanoton johdosta.

Konsernille asetetut tavoitteet	TA 2022	TP 2022
Konsernin toimintatulot / toimintamenot %	> 55	55,26
Konsernin vuosikate % poistoista	> 100	166,04
Konsernin omavaraisuusaste %	> 55	56,1
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus %	< 50	44,3
Konsernin korolliset lainat/asukas, euroa	< 7 000 €	4 828 €

Virtain Yrityspalvelu Oy

Virtain Yrityspalvelu Oy:n tehtävänä on vuokrata omistamiaan sekä kaupungin omistamia teollisuustiloja yrityksille. Vuonna 2022 Virtain Elinvoimapalvelut Oy:lle siirtyneet tilat jäivät pois yhtiön välivuokrauksesta, muutoin toiminta jatkui ennallaan. Liikevaihto aleni 18,5 % sekä välivuokraustulojen alenemisesta sekä vuokrattavien tilojen vähenemisestä vuonna 2021. Yhtiön tilikauden tulos ennen veroja oli 39 889,44 euroa positiivinen (vuosi 2021; 67 513,05 euroa), tilikauden tulos ennen veroja aleni siten noin 40,9 %. Tulokseen vaikutti heikentävästi edellisenä vuonna valmistuneesta hallista aiheutuneet menot.

Yhtiölle oli asetettu tilikauden tulokseksi vähintään 20.000 ja vuokrausteeksi 100 %. Lisäksi tavoitteena oli, että teollisuushallien vuokraustoiminnan yhdistäminen perustettavan yhtiön kanssa toteutuu vuonna 2022. Tavoite ei

ole täysin toteutunut, sillä asiaa on valmisteltu mutta toteutus on vuonna 2023. Tilikauden tuloksen toteuma oli 31 913,97, joten tavoite toteutui. Myös asetettu tavoite vuokrausteelle toteutui.

Kiinteistö Oy Virtain Vuokratalot

Tulostavoitteena vuodelle 2022 on ollut ylijäämäinen tulos, eli tulostavoite on vähintään 0-tulos. Yhtiön tulos oli 0. Vuokrausteiden tavoite oli 90 %. Huoneistojen vuokrauste vuonna 2022 on n. 82 % sisältäen tyhjillään olevan Koivulantie 2:n (v. 2021 79 % sisältäen Koivulantie 2:n). Tulostavoitteen osalta tavoite toteutui. Vuokrausteiden osalta tavoite ei toteutunut. Yhtiön vuokratuotot kasvoivat noin 1,4 % hoitokulujen kasvun ollessa n. 11,3 %. Hoitokulujen kasvu johtui pääosin korjauskustannusten kasvusta, mutta myös osa muista kuluista kasvoi, esimerkiksi sähkö 32 %.

Keiturin Sote Oy

Talousarviossa yhtiölle oli asetettu tulostavoitteeksi vähintään 0-tulos. Toteuma oli 3 688,81. Näin ollen tavoite on toteutunut. Lisäksi tavoitteeksi oli asetettu sovitussa tilaussummassa pysyminen tai sen alittaminen. Tavoite ei ole toteutunut, sillä ylitystä on tapahtunut 1,7 %. Kolmantena tavoitteena oli tilattujen palveluiden toteuttaminen laadukkaasti hoitotakuun ja muiden lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti. Tavoite on toteutunut. Keiturin Sote Oy siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueen omistukseen 1.1.2023.

Virtain Energia Oy

Yhtiölle on talousarviossa asetettu tulostavoitteeksi vähintään 40.000 euroa. Tavoite on toteutunut, sillä tulos on ollut 164 160,91. Kaukolämmön myynti toteutui hieman edellisvuotta alhaisemmalla tasolla liikevaihdon alentuessa 1,1 % lämpimästä talvesta johtuen. Tavoitteena on ollut myös, että lämmöntoimituksessa ei ole merkittäviä häiriöitä. Tavoite on toteutunut. Uusien liittymien tavoitteeksi on asetettu vähintään kolme. Uusia

liittymiä on tehty kaksi, joten tavoite ei ole toteutunut.

Kiinteistö Oy Virtain Veteraanit

Tilikauden tulostavoitteena oli vähintään nollatulos. Tilikauden tulos oli 22 802,34. Näin ollen tavoite toteutui. Vuokrausasteen tavoitteeksi oli asetettu 95 % ja toteuma oli 100 %, joten kyseinen tavoite toteutui.

Virtain Elinvoimapalvelut Oy

Virtain Elinvoimapalvelut Oy on perustettu 5.10.2021 ja se on aloittanut varsinaisen toimintansa 1.2.2022, kun Virtain kaupungin teollisuus- ja tuotantorakennusten kehittämiseen, hallintaan ja vuokraukseen liittyvä toiminta siirrettiin yhtiölle liiketoimintasiirrolla.

Tilikauden tulostavoitteena oli vähintään nollatulos. Tulos oli 53 204,10. Vuokrausasteen tavoitteeksi oli asetettu 100 % ja toteuma oli 100%. Näin ollen edellä mainitut tavoitteet toteutuivat.

Tavoitteeksi oli asetettu myös uuden hallihankkeen käynnistämisen toteutussuunnitelman valmistuminen vuonna 2022. Tavoite ei kuitenkaan toteutunut.

Liikelaitos Marttinen

Liikelaitos Marttinen on nuoriso- ja matkailukeskus, jonka toiminta on pääosin suunnattu nuorille. Liikelaitoksen ensisijaisena tehtävänä on toimia nuorisolain mukaisena valtionapukelpoisena nuorisokeskuksena ja toteuttaa nuorisokeskuksille lainsäädännössä määritellyjä tavoitteita ja tehtäviä. Nuorisokeskustoiminnan lisäksi Marttinen on hoitanut 6.3.2017 alkaen myös kunnallisen nuorisotyön tehtävät Virtain kaupungin siihen myöntämällä määrärahalta.

Nuorisotoiminnan menoihin saadaan valtionavustusta Veikkausvoittovaroista opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Nuorisotoiminta on yleishyödyllistä ja mahdollinen ylijäämä

käytetään nuorisotyön kehittämiseen sekä nuorisotyön käytössä olevien infrastruktuurien ylläpitoon ja kehittämiseen.

Nuorisotoiminnan ohella Marttinen on monipuolinen kokous- ja juhlatalo. Tämä toiminta on markkinahinnoilla tapahtuvaa toimintaa, joka tukee keskuksen nuorisotyötä. Nuoriso- ja elinkeinotoiminta on eriytetty keskuksen kirjanpidossa.

Erillinen tulosalue on myös Perinnekylä, perinnepohjainen kulttuurimatkailualue, jossa on kolme museota sekä lähes 30 muuta museaalisesti ja paikallishistoriallisesti arvokasta rakennusta. Osa rakennuksista on vuokrattu matkailua palvelevan yritystoiminnan käyttöön. Kaupunki avustaa Perinnekylään toimintaa. Hallinto- ja elinvoimaosaston vuoden 2022 talousarvioon on asetettu yhdeksi toimenpiteeksi selvittää kulttuuritoimen kanssa Perinnekylään siirto Marttiselta.

Liikelaitoksen liikevaihto vuonna 2022 oli 1 394 808 € (2021: 997 278,58 €). Liikevaihto nousi 40 % edellisvuodesta.

Toiminnalliseksi tavoitteeksi on asetettu, että käyttöpäivät ovat 30 000 käyttöpäivää. Tavoitteeseen ei olla päästy, sillä toteuma on 19 366 (64,6 %) käyttöpäivää. Taloudelliseksi tavoitteeksi on asetettu + 10 000. Toteuma on 12 125, jolloin tavoitteeseen on päästy.

Virtain Jäähalli Oy

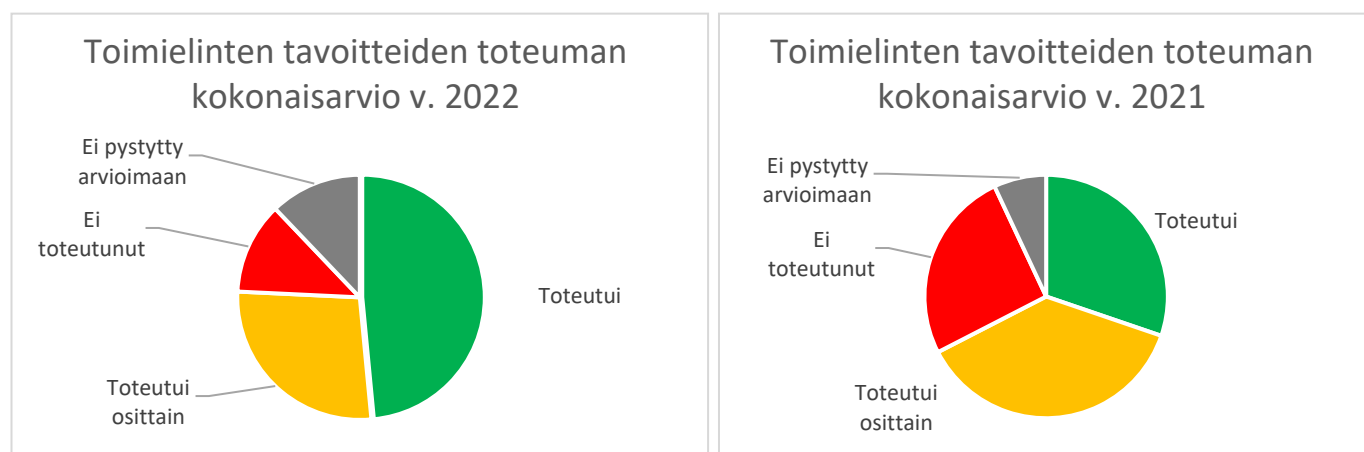
Kaupungin omistusosuus Virtain Jäähalli Oy:stä on 62,8 %. Virtain Jäähalli Oy:n pysyvänä tavoitteena on turvata edellytyksiä aktiiviseen harrastustoimintaan. Tulostavoitteeksi vuodelle 2022 asetettiin 0-tulos. Tavoite ei ole toteutunut, sillä toteuma on -48 958,06. Myydyn jääajan tavoite oli vähintään 950 h ja toteuma n. 740 h, eli tavoite ei toteutunut. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että yhtiön talouden turvaaminen ja toiminnan kehittäminen tulisi aloittaa viipymättä. Jäähalliyhtiön tulos on ollut useamman vuoden ajan tappiollinen.

6. Tarkastuslautakunnan arviointi tavoiteasetannasta ja toteumien raportoinnista tilinpäätöksessä

Lain mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti. Talousarvio on laadittava siten, että se toteuttaa strategiaa. Kaupungin vuositavoitteet on laadittu strategian osa-alueittain ja raportoinnista käy hyvin ilmi, mitä strategian osa-aluetta tavoitteella toteutetaan. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin toimintaa on johdettu strategialähtöisesti.

Tavoitteita oli asetettu toimielimille 33 kpl (2021 43 kpl). Asetetuista tavoitteista 16 toteutui (48 %) (2021 30 %), yhdeksän tavoitetta toteutui osittain (27 %) (2021 37 %), neljä tavoitetta ei toteutunut (12 %) (2021 26 %) ja neljää tavoitetta ei pystytty arvioimaan 12 % (2021 7 %). Toteutuneiden tavoitteiden osuus kasvoi viime vuoteen nähden. Vastaavasti osittain toteutuneiden ja ei toteutuneiden tavoitteiden osuudet vähenivät. Niiden tavoitteiden, joita ei pystytty arvioimaan määrä kasvoi yhdellä. Kolme näistä tavoitteista oli perusturvalautakunnalla. Tarkastuslautakunta pitää kehitystä hyvänä.

Tarkastuslautakunta kiinnitti myös tänä vuonna huomiota siihen, että toimielimille asetetut tavoitteet olivat osin samoja kuin edellisvuonna. Joillekin mittareille ja toimenpiteille ei ollut asetettu lukumäärällisiä tavoitearvoja, jolloin toteuman arviointi oli hankalaa. Osin toteumat olivat epäselvästi ilmoitettu. Tarkastuslautakunta kaipa edelleen selkeyttä vuositavoitteiden valmisteluun ennen kuin ne viedään valtuuston päätettäväksi. Tarkastuslautakunta suosittaa raportoinnin selkeyttämistä siten, että vuositavoitteet valmisteltaisiin jatkossa yksiselitteiseen, mitattavissa ja arvioitavissa olevaan muotoon. Kaikilta osin tavoite, toimenpide, mittari ja toteutuma eivät ole johdonmukainen jatkumo. Suositellaan jatkumon selkeyttämistä siten, että toteuma vastaa mittaria ja että mittareille on esitetty selkeä arvo joko

lukumäärä tai prosenttiosuus. Tilinpäätös on asiakirja, jota voi lukea kuka tahansa kuntalainen. Lukijan tulee tietää, mitä kaupungissa tavoitellaan ja mitä on saavutettu.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen on tarkoitus toimia valtuustolle kehittämistyökaluna.

Tarkastuslautakunnan kysymykset ja kannanotot kaupunginhallitukselle

- Tarkastuslautakunta pyytää edelleen selvitystä, minkälainen prosessi lautakunnilla ja viranhaltijoilla on talousarviotavoitteiden, mittareiden ja toimenpiteiden asetannassa?
- Tarkastuslautakunta huomauttaa, että Virtain Jäähalli Oy:n talouden turvaaminen ja toiminnan kehittäminen tulisi aloittaa viipymättä. Yhtiön tulos on ollut usean vuoden ajan tappiollinen.
- Hyvinvointialueiden aloitettua toimintansa, kunnan vastuulle jäävä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen korostaa vapaa-aikatoimen roolia. Tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää panostaa näiden toimintojen kehittämiseen ja tavoitteiden asetantaan. Hyvinvoinnin toimialalla se tarkoittaa liikunta- ja kulttuuripalveluita ja sivistyslautakunnalla kirjastoa ja kansalaisopistoa. Tarkastuslautakunnan mielestä hyvinvoinnin toimialan tulisi kiinnittää huomiota liikunnan ja kulttuurin tavoitteiden asetantaan tulevassa talousarviossaan. Tarkastuslautakunta pitää myös tärkeänä osastojen yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.
- Teknisten palveluiden lautakunnalle on asetettu tavoite palveluprosessin kehittäminen. Tavoitteen mittariksi/toimenpiteeksi on määritelty, että varmistetaan riittävät resurssit osastoittain. Toteumana on, että täyttöluvut on haettu ja saatu kuluvana toimintavuonna. Mittarit/toimenpiteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunta kuitenkin kysyy, että onko riittävien henkilöstöressurssien varmistaminen palveluprosessien kehittämistä?
- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Marttisen saaren kehittämissuunnitelmaan kiinnitettäisiin jatkossa huomiota ja vietäisiin suunnitelma loppuun, ja että Perinnekyllän siirto Marttisen liikelaitokselta kaupungin alaisuuteen toteutettaisiin viipymättä.

7. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2022 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus, lautakunnat ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja että kaupunginhallitus esittää lokakuun 2023 loppuun mennessä valtuustolle, mihin toimiin niiden johdosta on ryhdytty.

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Kuva 4. Torisevan rotkojärvet.

8. Allekirjoitukset

Virtain kaupungin tarkastuslautakunta 30.5.2023

Markus Koro, puheenjohtaja

Tapani Heinonen, varapuheenjohtaja

Larissa Heinämäki, jäsen

Pentti Vaara, jäsen

Sanna Keihänen, jäsen

Pirkko Mikkola, jäsen

Jussi Ahola, jäsen